

GIFTIGE PLANTEN IN EN ROND PAARDENWEIDES

Eindelijk: de weideperiode is weer begonnen. Buiten lopen en grazen is gezond voor de paarden, maar alertheid is noodzakelijk. In veel weilanden groeien giftige planten die de gezondheid van paarden en pony's ernstig kunnen schaden.

In en rond paardenweides en op natuurterreinen komen in de zomer nogal wat planten voor die giftig zijn voor paarden. De meeste paarden laten ze wijselijk staan omdat de planten bijvoorbeeld stekelig zijn of omdat deze bitter ruiken of smaken. Maar als paarden en pony's onvoldoende te eten krijgen, kunnen ze zich toch tegoed doen aan giftige planten om de honger te stillen.

Of een paard of pony ziek wordt van het eten van een giftige plant, hangt met name af van de hoeveelheid plant en daarmee de hoeveelheid giftige stof die het dier binnenkrijgt. Gelukkig zijn de gevolgen niet altijd even dramatisch. Van sommige planten kunnen paarden en pony's behoorlijke hoeveelheden eten zonder ziek te worden. De gifstoffen in deze planten worden

in de maag of lever onschadelijk gemaakt.

JACOBSKRUISKRUID

Groeien er in het weiland of op het terrein waar de paarden lopen 30 tot 90 centimeter hoge planten met gele bloemetjes en een paarse stengel? Dan is de kans groot dat het weiland vervuild is met Jacobskruid. Dit is een giftige plant die veel in pony-

weiden, wegbermen en natuurgebieden voorkomt en elk jaar weer slachtoffers maakt onder paarden en pony's. Doordat de gifstoffen van deze plant de lever aantasten, wordt het paard of de pony mager, sloom en begint het veel te gapen. Ook zie je dat de slijmvliezen gelig worden; dat is vooral goed te zien bij de ogen. Het ziektebeeld verslechtert snel. Doordat de lever afvalstoffen niet meer

IN EN ROND PAARDENWEIDES KOMEN IN DE ZOMER NOGAL WAT PLANTEN VOOR DIE GIFTIG ZIJN VOOR PAARDEN.

JACOBSKRUISKRUID BESTRIJDEN

Om vergiftigingen te voorkomen, is het zaak om Jacobskruiskruid gericht te bestrijden; direct wanneer de plant zich aandient. Meteen bestrijden voorkomt ook dat de zaden zich kunnen verspreiden en de problemen de jaren erna nog groter worden. Geadviseerd wordt om de plant met wortel en al uit de grond te trekken en direct op te ruimen. Chemisch bestrijden van Jacobskruiskruid is in de zomermaanden een heilloze weg. Er wordt nogal eens 2,4-D of MCPA gebruikt. Maar zo'n middel slaat niet aan bij een grote plant. Van groot belang is dat de plant niet in bloei komt, want de zaadjes die daarna ontstaan zijn jarenlang kiemkrachtig en waaien meters ver weg. Chemisch bestrijden is wel een optie wanneer de plantjes nog heel jong zijn, in het voorjaar. Let bij chemische bestrijding vooral ook op de kleine rozetten die anders het jaar daarop uitgroeien tot bloeiende planten. Daarnaast is voorkomen natuurlijk beter dan bestrijden: goed beheer van het grasland is in principe altijd de beste oplossing.

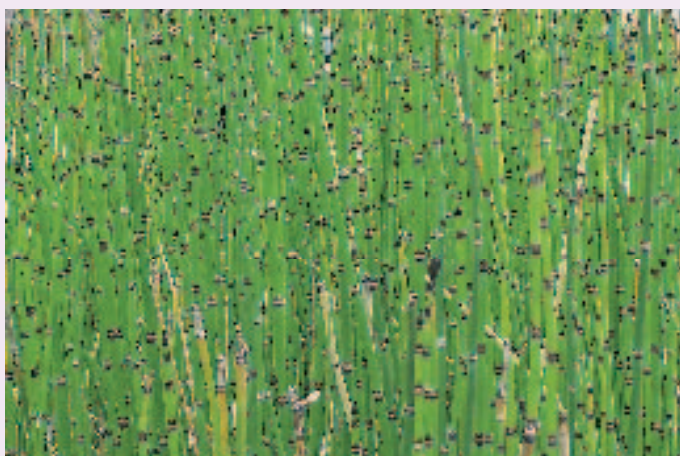
opruimt, zullen de hersenen niet meer functioneren. Daardoor wordt het paard extreem sloom of gaat het ongecontroleerd bewegen. Wanneer deze verschijnselen optreden, is het dier niet meer te redden.

Jacobskruiskruid is een tweejarige plant. Het eerste jaar heeft de plant alleen kleine rozetten. Het tweede jaar wordt de plant veel groter en bloeit hij, waarna hij afsterft. Jacobskruiskruid vormt een risico wanneer het wordt ingekuild of gehooïd. De plant verliest na het maaien namelijk zijn typerende geur, kleur en smaak, waardoor paarden hem niet meer als giftig herkennen. Riscovol is ook hooi dat wordt aangevoerd uit beheersgebieden en uiterwaarden (wanneer die niet goed gecontroleerd zijn) of uit het buitenland.

Er zijn overigens ook veel planten die gele bloemen hebben en niet of minder giftig zijn. Een minder gevaarlijke gele bloeier is Sint-Janskruid (*Hypericum perforatum*). Deze plant komt voor in voedselarme bermen, maar wordt ook gezien in droge graslanden. Sint-Janskruid bevat olie die er bij opname voor zorgt dat dieren last van zonnebrand krijgen.

ANDERE GIFTIGE PLANTEN

Behalve Jacobskruiskruid zijn ook andere planten in de kruiskruisfamilie gevaarlijk: waterkruiskruid en bezemkruiskruid bijvoorbeeld. Maar er liggen nog tal van andere giftige planten op de loer, zoals bitterzoet, zwarte nachtschade en vingerhoedskruid. Of *Equisetum*, in de volksmond paardenstaarten (Heermoes, Lidrus) genoemd. De gifstoffen in deze gevaarlijke plant breken vitamine B af, waardoor verlamming ontstaat. De gevolgen van een vergiftiging met adelaarsvaren zijn vergelijkbaar. Paarden die deze plant eten krijgen neurologische afwijkingen en dan vooral een ongecoördineerde gang. Zonder behandeling sterven ze.

PAARDENSTAARTEN (HEERMOES LIDRUS)

GEVAARLIJK SNOEIAFVAL

Ook van resten van sierplanten als taxus, rhododendron, buxus, *Pieris japonica* en laurierkers kunnen paarden ernstig ziek worden en zelfs doodgaan. De gevaarlijkste tuinplant is de taxus *baccata*. Een enkel takje is al voldoende om een paard te doden. Daarom is het belangrijk om nooit snoeiafval aan paarden te voeren.

GIFTIGE PLANTEN IN HOOI OF KUILGRAS?

Om te achterhalen of er giftige planten in hooi of kuilgras zitten, kunt u een monster opsturen naar de GD. Worden na botanische determinatie geen planten gevonden en twijfelt u toch, dan

JACOBSKRUISKRUID

kan het monster in het chemisch laboratorium onderzocht worden op de aanwezigheid van giftige stoffen. Onderzoek van een hooi- of grasmonster is ook een aanrader wanneer een paard ziek is, er geen eenduidige oorzaak is te vinden maar wel het vermoeden bestaat dat giftige planten 'in het spel' zijn. Dit vermoeden kan bijvoorbeeld bestaan wanneer er onbekende planten te zien zijn of het hooi van onbekende afkomst is.

AUTOPSIE

De diagnose 'vergiftiging door een wilde plant' is door dierenartsen vaak lastig te stellen. De giftige plant zelf is immers vaak opgegeten. Daarom is meestal alleen een waarschijnlijkheidsdiagnose mogelijk. De GD kan op gestorven dieren autopsie verrichten. Dan worden afwijkingen aan bijvoorbeeld de lever herkend, in een aantal gevallen kan de gifstof worden aangetoond en soms wordt nog een stuk van de giftige plant in de maag gevonden.